

Pradžia>Nagrinėjimas teisme>Civilinės bylos>Teismo sprendimų pripažinimas ir vykdymas>Kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą? Kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą?

Suomija

1 Kas yra teismo sprendimų vykdymas civilinėse ir komercinėse bylose?

Vykdyto užtikrinimas reiškia prievolės įvykdymą teismo sprendimu arba tiesioginio vykdymo užtikrinimo pagrindais. Dažniausiai tai yra priteistų skolų išieškojimas. Dar viena svarbi vykdymo užtikrinimo priemonė yra išskaidymas, t. y. prievolė išsikelti iš pastato arba jo dalies. Vykdyto užtikrinimo pagrindas taip pat gali būti prievolė perduoti tam tikrą turtą kitai šaliai, prievolės atlikti kokius nors veiksmus arba įpareigojimas nutraukti tam tikrus veiksmus. Taip pat gali būti užtikrinamas teismo skirtų areštų ar kitų prevencinių priemonių vykdymas. Suomijos nacionalinė vykdymo užtikrinimo institucija yra Teisingumo ministerijos tarnyba, nepriklausomai ir nešališkai atliekanti įstatyminio vykdymo užtikrinimo pareigas.

Vykdyto užtikrinimas bylose, susijusiose su teisės aktais, kuriais reglamentuojama vaikų padėtis

Bylose, susijusiose su teisės aktais, kuriais reglamentuojama vaikų padėtis, vykdymo užtikrinimas reiškia teismo nutarčių įvykdymą, pvz., vaiko perdavimą. Socialinių tarnybų patvirtintas susitarimas taip pat gali būti vykdymo užtikrinimo pagrindas. Pažymėtina, kad Suomijoje lankymo teisės yra vaiko, o ne kurio nors iš tėvų, teisės. Teismo sprendimo, susijusio su vaiko globos ir (arba) lankymo teisėmis, vykdymas užtikrinamas pagal Įstatymą dėl vaiko globos ir lankymo teisių klausimais priimamų sprendimų vykdymo (619/1996). Šis įstatymas taip pat taikomas bet kurios rūšies laikinų nutarčių vykdymui užtikrinti. Vykdyto pagal šį įstatymą taip pat užtikrinamas tais atvejais, kai užsienyje priimtas teismo sprendimas arba nutartis yra vykdytini Suomijoje pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2201/2003.

Antstolis gali užtikrinti nutarties dėl globos vykdymą, jeigu sprendimas byloje buvo priimtas per ankstesnius tris mėnesius. Kitomis aplinkybėmis teismui turi būti pateiktas prašymas išduoti vykdomąjį dokumentą. Teismas vykdymo užtikrinimo prašymą gali atmesti tik tuo atveju, jeigu vykdymo užtikrinimas prieštarautų vaiko interesams. Kai užtikrinamas nutarčių dėl globos vykdymas, teismas įpareigoja kitą šalį perduoti vaiką ieškovui, o to nepadarius – skiria baudą. Kaip alternatyva gali būti išduota nutartis dėl vaiko pasiėmimo iš tam tikros vietos. Kai užtikrinamas nutarčių, susijusių su lankymo teisėmis, vykdymas, kita šalis įpareigojama leisti apsilankymus ir imtis kitų nurodytų priemonių, kad apsilankymai būtų įmanomi.

2 Kokia institucija ar institucijos įgaliotos vykdyti šiuos sprendimus?

Suomijos nacionalinės vykdymo užtikrinimo institucijos kontaktiniai duomenys pateikiami jos interneto svetainėje [suomių](#), [švedų](#) ir [anglų](#) kalbomis. Suomijoje antstoliai yra valdžios pareigūnai. Ieškovai negali pasirinkti vykdymo užtikrinimo skyriaus arba už bylą atsakingo antstolio: tvarka, kuria nagrinėjamos bylos, nustatoma *ex officio*.

Suomijos nacionalinės vykdymo užtikrinimo institucijos vykdymo užtikrinimo funkcijas atlieka vykdymo užtikrinimo skyriai.

Daugumą skolų išieškojimo bylų elektroniniu būdu nagrinėja nacionalinis paprasto išieškojimo skyrius, taigi, susitikti su skolininkais asmeniškai nereikia. Penki regioniniai institucijos išplėstinio išieškojimo skyriai jiems priklausančiose jurisdikcijose yra atsakingi už areštuoto turto pardavimą ir kitas daugiau pastangų reikalaujančias vykdymo užtikrinimo funkcijas.

Nacionalinis ypatingojo išieškojimo skyrius administruoja daug laiko trunkančias vykdymo užtikrinimo funkcijas, kurias atliekant reikia vykdyti plačius tyrimus. Jis glaudžiai bendradarbiauja su kitomis valdžios institucijomis ir prisideda prie kovos su šešėline ekonomika ir finansiniais nusikaltimais.

3 Kokiomis sąlygomis priimamas vykdomasis dokumentas arba sprendimas?

3.1 Procedūra

Vykdyto užtikrinimo procesas pradedamas, kai ieškovas pateikia vykdymo užtikrinimo prašymą ir prireikus prideda vykdymo užtikrinimo pagrindų kopiją. Iš anksto mokėti vykdymo užtikrinimo mokesčio ieškovas neprivalo.

Daugiau informacijos apie prašymo procedūrą pateikiama [suomių](#), [švedų](#) ir [anglų](#) kalbomis.

Vykdyto užtikrinimo prašymai gali būti teikiami elektroniniu būdu naudojantis šia internetine paslauga: <https://asiointi2.oikeus.fi/ulosotto/#/>

Vykdyto užtikrinimo taip pat gali būti prašoma teikiant standartinį rašytinį prašymą arba siunčiant elektroninį pranešimą:

forma ieškovams iš Suomijos:

suomių kalba: <https://www.ulosottolaitos.fi/fi/index/tietoaulosotosta/tietoaavelkojalle/ulosotonhakeminen.html>

švedų kalba: https://www.ulosottolaitos.fi/sv/index/informationomutsokningen/informationtillborgenerer/utsokningsansokan_1.html

vykdymo užtikrinimo prašymo forma ieškovams iš užsienio (anglų kalba): <https://oikeus.fi/en/index/oikeuslaitos/forms/enforcement.html>

Prašymai e. paštu iš užsienio: [ulosotto.uo\(at\)oikeus.fi](mailto:ulosotto.uo(at)oikeus.fi)

Nurodymai, kaip išsiųsti saugų e. laišką (anglų kalba): <https://oikeus.fi/en/index/oikeuslaitos/submittingdocuments.html> />

Antstoliai privalo vykdyti teismų sprendimus arba imtis veiksmų kitais teisės aktuose numatytais vykdymo užtikrinimo pagrindais ir negali nagrinėti jų turinio. Kad būtų pradėtas vykdymo užtikrinimo procesas, ieškovas turi turėti teisės aktuose nurodytus vykdymo užtikrinimo pagrindus, o skolininkas turi turėti prievolę. Antstoliai patikrina, ar nuo teismo sprendimo priėmimo dienos skola neišnyko, nes ji galėjo būti sumokėta arba galėjo pasibaigti senaties terminas. Užtikrinimo teisių (pvz., hipotekos) turėtojų teisė, kad jiems būtų sumokėta, reglamentuojama pagal atskirą nuostatą.

3.2 Pagrindinės sąlygos

Civilinėse ir komercinėse bylose vykdymas paprastai užtikrinamas bendrosios kompetencijos teismo sprendimu arba nutartimi. Specialaus teismo išduoto vykdomojo dokumento neprireikia. Bendrosios kompetencijos teismai, be kita ko, yra pirmąja instancija bylas nagrinėjantys apylinkių teismai, apeliacinė instancija bylas nagrinėjantys apeliaciniai teismai ir Aukščiausiasis Teismas. Arbitražo priteista suma taip pat gali būti vykdymo užtikrinimo pagrindas. Praktiškai vienas iš svarbių vykdymo užtikrinimo pagrindų yra atitinkamos savivaldybės institucijos patvirtintas išlaikymo susitarimas. Kita vertus, privačių suinteresuotųjų šalių parengtų tarpusavio dokumentų Suomija vykdymo užtikrinimo pagrindais nepripažįsta.

Teismo sprendimų, kurie buvo apskųsti, vykdymas gali būti užtikrinamas, jeigu kreditorius pateikia antstolio nurodytą užstatą žalai, kuri gali būti padaryta skolininkui, atlyginti. Tačiau lėšos negali būti sumokamos ieškovui, kol vykdymo užtikrinimo pagrindai ir sprendimas dėl teisių suvaržymo ir pajamų arešto netapo galutiniai.

Svarbiausios nuostatos dėl ne Suomijoje priimtų teismo sprendimų vykdytinumo yra įtvirtintos ES teisėje (pvz., Reglamente „Briuselis I“ [Nr. 44/2001] ir Reglamente „Briuselis IIa“ [2201/2003]), taip pat konvencijoje dėl teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo Šiaurės šalyse. Daugiau informacijos apie tarpvalstybinį vykdymo užtikrinimą pateikiama [Teisingumo ministerijos interneto svetainėje](#) suomių, švedų ir anglų kalbomis.

4 Vykdyto priemonių paskirtis ir pobūdis

4.1 Į kokį turtą gali būti nukreipiamas vykdymas?

Kai pradeda vykdyti užtikrinimo procedūrą, skolininkui siunčiamas pranešimas apie procedūrą ir raginimas sumokėti. Jeigu skolininkas pagal raginimą neatlieka mokėjimo ir savanoriškai nesikreipia į vykdyto užtikrinimo instituciją dėl mokėjimo, vykdyto užtikrinimo institucija pradeda tyrimą – pagal registruotus duomenis nustato skolininko pajamas ir turtą.

Užklausių teikimas bankams yra esminė šio tiriamojo darbo dalis. Dažniausiai areštuojamos darbo pajamos ir lėšos bankų sąskaitose. Užtuot sulaikius tam tikrą reguliarią mokamo darbo užmokesčio sumą, taip pat gali būti parengtas mokėjimo planas. Skolininko pajamų ir turto nustatymo priemonės ir visi papildomi tyrimai reglamentuojami teisės aktais. Antstoliai turi plačias teisės aktuose nustatytas teises – iš kelių registruotų jie gali gauti informaciją apie skolininkų finansinę padėtį. Antstoliai taip pat privalo surasti skolininkui priklausantį turtą. Vykdyto užtikrinimo priemonių turi būti imamasi nedelsiant. Pavyzdžiui, jeigu skolininkas gauna reguliarias darbo pajamas, pirmasis mokėjimas kreditoriui paprastai atliekamas per maždaug du mėnesius nuo procedūros vykdymo pradžios. Skolininkas turi teisę pateikti skundą, tačiau mokėjimo išieškojimas nenutraukiamas, nebent jį nutraukti atskirai nurodo teismas.

Gali būti prašoma visapusiško vykdyto užtikrinimo arba riboto vykdyto užtikrinimo. Jeigu neįmanoma iš karto išieškoti skolos, kreditoriai gali paprašyti Nacionalinės vykdyto užtikrinimo institucijos vadinamosios pasyvios registracijos būdu dvejus metus stebėti skolą. Samdyti advokato ar teisinio konsultanto vykdyto užtikrinimo tikslais nereikia.

Gali būti suvaržomos skolininko teisės į visų rūšių kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą, kuris priklauso skolininkui, nėra apsaugotas ir jam netaikoma išimties teisė, taip pat gali būti suvaržomos teisės, gautinos pajamos arba piniginę vertę turintys daiktai. Jeigu kreditorius prašė riboto vykdyto užtikrinimo, gali būti suvaržytas tik registruose esantis turtas, kuriam nereikalinga realizacija. Jeigu suvaržytą turtą reikia realizuoti, jis paprastai parduodamas vykdyto užtikrinimo aukcionuose, kurie paprastai skelbiami vietos laikraščiuose ir internetu.

Nuorodos į pardavimo skelbimus:

<https://www.ulosottolaitos.fi/myynti-ilmoitukset/fi/index.html> (suomių ir švedų kalbomis)

<https://huutokaupat.com/ulosotto/>

Suomijos Vykdyto užtikrinimo įstatyme taip pat įtvirtinta speciali nuostata, pagal kurią apylinkės antstolis gali priimti sprendimą nepaisyti dirbtinės turto valdymo tvarkos. Teiginys, kad turtas priklauso trečiajai šaliai, netrukdo suvaržyti teisių į jį, jeigu:

nustatoma, kad trečiosios šalies statusas grindžiamas turto valdymo ar kitokia tvarka, pagal kurią numatytas teisinis statusas, neatitinkantis tikrojo pobūdžio arba paskirties, atsižvelgiant į tai, kad skolininko valdžia yra panaši į savininko valdžią, jo veiksmai yra panašūs į savininko veiksmus ir skolininkas dėl minėtos turto valdymo tvarkos naudojasi turto teikiama nauda, taip pat nustatomi kiti panašūs veiksniai, ir teisinis statusas akivaizdžiai naudojamas siekiant užkirsti kelią vykdyto užtikrinimui arba užtikrinti, kad turtas būtų neprieinamas kreditoriams, ir nėra tikėtina, kad kreditoriui mokėtiną skolą kitais būdais pavyks išieškoti iš skolininko per pagrįstą laiką.

Tačiau suvaržymo negalima atlikti, jeigu turto valdymo tvarkai priklausanti trečioji šalis pateikia aiškius įrodymus, kad suvaržymu būtų pažeistos jos tikros teisės. Prireikus antstolis turi tinkamai pasikonsultuoti su skolininku ir trečiaja šalimi, taip pat su ieškovu, nebent tai padarius vykdyto būtų gerokai sunkiau užtikrinti.

4.2 Koks yra vykdyto priemonių poveikis?

Nors vykdyto užtikrinimo procedūros pradžia tam tikrų padarinių turi, didelių teisinių pasekmių turi būtent pajamų areštas ir turto suvaržymas. Kai turtas suvaržomas, skolininkas negali sunaikinti suvaržyto turto, juo disponuoti, jo įkeisti ar priimti kitų kreditoriui nepalankių sprendimų dėl šio turto. Bet kokie veiksmai, atlikti pažeidžiant šį draudimą, kreditoriaus atžvilgiu neturi teisinės galios. Tačiau turtą perėmusi šalis arba trečioji šalis gali naudotis sąžiningo įgijėjo apsauga. Antstoliai turi plačias teises gauti informaciją ne tik iš skolininko, bet ir iš trečiųjų šalių, pvz., bankų. Kai bankas informuojamas apie skolininko lėšų įšaldymą, jis privalo niekam nepervesti skolininko banko sąskaitos lėšų, išskyrus antstolį. Gautinos sumos ar atlyginimų sumokėjimas pažeidžiant šį draudimą yra nusikalstama veikla.

Turto objektų nuosavybė pasikeičia vykdyto užtikrinimo procedūros metu pardavus turtą. Kaip pirkimo kaina gautos lėšos kuo greičiau pervedamos ieškovui. Suvaržoma tiek turto, kiek reikia, kad ieškovui būtų sumokėta skola. Tais atvejais, kai užtikrinti vykdyto prašo keli kreditoriai arba suvaržytas turtas, pavyzdžiui, yra įkeistas hipoteka, lėšos padalijamos kreditoriams teisės aktuose nustatyta pirmenybės tvarka. Valstybės renkami vykdyto užtikrinimo mokesčiai paprastai paimami iš skolininko. Jeigu užtikrinti vykdyto nepavyksta, kreditorius turi sumokėti nedidelį administracinį mokestį. Panašiai iš kreditoriaus paimamas mokestis už lėšų pervedimą. Mokestis neimamas byloje dėl išlaikymo išmokų; išlaikymo išmokos išieškomos pirmenybės tvarka. Ieškovui pervedami mokėjimai kiekvieną mėnesį gali skirti atsižvelgiant į skolininko pajamų ir skolos sumos svyravimus.

Daugiau informacijos apie vykdyto užtikrinimo mokesčius [suomių](#), [švedų](#) ir [anglų](#) kalbomis.

4.3 Koks yra tokių priemonių galiojimo terminas?

Pagal teisės aktus antstoliai privalo atlikti savo pareigas greitai, be reikalo nedelsdami. Jeigu skolininkas neturi turto ar pajamų, kuriuos būtų galima suvaržyti arba areštuoti, byla grąžinama kreditoriui kaip neįvykdoma dėl vienos iš toliau nurodytų priežasčių: turto nebuvimo, turto ir informacijos nebuvimo arba kitos, atskirai nurodytos išieškojimo kliūtis. Tokiais atvejais informacija apie pajamas ir turtą visada nustatoma naudojantis pagrindiniais registrais. Vykdyto užtikrinimo procedūra baigiama, tačiau kreditorius gali prašyti vykdyto užtikrinimą atnaujinti vėliau; tokiais atvejais dar kartą išnagrinėjama skolininko finansinė padėtis. Pavyzdžiui, ieškovas gali prašyti užtikrinti sprendimo vykdyto laikui pateikdamas naują prašymą, siekdamas, kad būtų areštuotas toks pajamų šaltinis kaip skolininko metų pabaigos mokesčių grąžinamoji išmoka. Ieškovas gali prašyti, kad skola būtų įrašyta į vadinamąjį pasyvųjį registrą. Jeigu nagrinėjant kitą bylą būtų atskleista, kad skolininkas turi areštuotinų pajamų arba suvaržytino turto arba gauna mokesčių grąžinamąją išmoką, atliekant vykdyto užtikrinimo procedūrą atsižvelgiama į pasyviajame registre nurodytą skolą. Pasyvioji registracija lieka galioti dvejus metus nuo pažymos apie lėšų trūkumą datos.

5 Ar yra galimybė apskųsti sprendimą dėl tokios priemonės skyrimo?

Antstolio taikomas vykdyto užtikrinimo priemonės ir sprendimus gali apskųsti bet kas, kieno interesams minėta priemonė ar sprendimas turi poveikį.

Skundus nagrinėja apylinkės teismas. Apskundimo terminas yra trys savaitės; jis paprastai skaičiuojamas nuo sprendimo dienos arba nuo tos dienos, kurią atitinkamai šaliai buvo pranešta apie sprendimą.

Pateikus skundą vykdyto užtikrinimo procesas paprastai nestabdomas, jeigu teismas nenusprendžia kitaip. Jeigu skundas patenkinamas, teismas panaikina arba iš dalies pakeičia antstolio sprendimą. Kai kuriais atvejais antstoliai gali patys pataisyti akivaizdžias klaidas.

Jeigu, siekiant išspręsti su vykdyto užtikrinimu susijusį ginčą arba išnagrinėti reikalavimą, reikia surinkti daug žodinių įrodymų, bylą gali tekti svarstyti teisme civilinio proceso tvarka (vykdyto užtikrinimo ginčas).

6 Ar vykdyto procedūroje taikomi kokie nors apribojimai, visų pirma susiję su skolininko apsauga ir terminais?

Teisės aktuose numatytos nuostatos dėl draudimų užtikrinti vykdyto, pavyzdžiui, taikomų socialiniais pagrindais. Tam tikrų socialinių išmokų negalima areštuoti. Jeigu procedūroje dalyvaujantis skolininkas yra fizinis asmuo, negali būti suvaržomi teisės aktuose atskirai numatyti daiktai, nauda ir teisės. Be to, turto negalima suvaržyti, jeigu, atsižvelgiant į turto vertę ir kitas aplinkybes, ieškovas arba ieškoviui po vykdyto užtikrinimo išlaidų, vykdyto užtikrinimo mokesčių ir su turto susijusių skolų sumokėjimo gautų tik nežymią sumą.

Vykdyto užtikrinimo ir mokėjimo planuose visada turi būti atsižvelgiama į įstatymu apsaugotą skolininko pajamų ir turto dalį. Tai yra suma, likusi pragyvenimo išlaidoms padengti. Paprastai galima areštuoti ne daugiau kaip trečdalį skolininko atlyginimo po mokesčių. Nustatytos apsaugotos pajamų ir

turto dalys su pavyzdžiais nurodytos Suomijos nacionalinės vykdyto užtikrinimo institucijos interneto svetainėje [suomių](#), [švedų](#) ir [anglų](#) kalbomis.

Remiantis vykdyto užtikrinimo pagrindu, kai fiziniam asmeniui išduodamas nurodymas sumokėti, vykdyto gali būti užtikrinamas 15 metų (*vykdyto užtikrinimo pagrindu senaties terminas*). Šis terminas yra 20 metų, jeigu vykdyto užtikrinimo pagrinduose nurodytas kreditorius yra fizinis asmuo arba jeigu reikalavimas grindžiamas nusikaltimu, už kurį skolininkas buvo nuteistas laisvės atėmimu arba viešaisiais darbais.

Senaties terminas dėl piniginių skolų, grindžiamų susitarimu su fiziniu asmeniu, yra 20 arba 25 metai. Senaties terminas taikomas neatsižvelgiant į tai, ar yra išieškojimo pagal reikalavimą pagrindų. Ši nuostata taikoma tik fizinių asmenų piniginiams skoloms. Piniginės skolos senaties terminas sueina ne vėliau kaip praėjus 20 metų nuo skolos susidarymo. Jeigu kreditorius yra fizinis asmuo, senaties terminas yra 25 metai.

Jeigu fizinis asmuo taip pat turi pagrindų išieškoti pagal susitarimą grindžiamą piniginį reikalavimą, senaties terminas apskaičiuojamas pagal tą senaties terminą, kuris baigiasi pirmiausia.

Vykdyto negali būti užtikrinamas remiantis teismo sprendimu ar kitais pagrindais, jeigu taip suteikta teisė pasibaigė, nes skola buvo sumokėta arba pasibaigė senaties terminas, arba dėl tam tikros kitos priežasties.

Daugiau informacijos:

Suomijos nacionalinės vykdyto užtikrinimo institucijos interneto svetainėje [suomių](#), [švedų](#) ir [anglų](#) kalbomis.

Teisingumo ministerijos interneto svetainė. Teismo sprendimų civilinėse bylose vykdyto užtikrinimas: [suomių](#), [švedų](#) ir [anglų](#) kalbomis

Vykdyto užtikrinimo kodeksas [suomių](#) ir [švedų](#) kalbomis

Šis tinklalapis priklauso portalui [Jūsų Europa](#).

Laukiame jūsų [atsiliepimų](#) apie tai, kiek naudinga pateikta informacija.

This webpage is part of an EU quality network

Paskutinis naujinimas: 27/07/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.